

NEKA ZAPAZANJA O ŽIVOTU RADNIČKE OMLADINE

M. MIHOVILOVIĆ

Zavod za fizički odgoj, Zagreb

(Primljeno 18. XI. 1956.)

Anketom je ispitano 9.930 učenika u privredi, kako bi se dobili podaci o životu radničke omladine radi komponiranja planova i programa za fizički odgoj i rekreaciju radničke omladine. Ispitivanje su vršile posebne ekipe. Od dobivenog materijala i dokumentacije statistički su obrađeni i tabelarno izraženi ovi podaci: godine starosti ispitanika, spol, visina i težina, socijalno porijeklo, zanimanje-struka ispitanika, režim spavanja, način ishrane, zaposlenost poslije rada, pušenje, sportska aktivnost, znanje plivanja i gdje borave poslije završenog rada.

Zavod za fizički odgoj prišao je ispitivanju života i rada radničke omladine u Hrvatskoj, da bi na temelju dobivenih rezultata mogao pristupiti razradi odgovarajućih planova i programa fizičkog odgoja za škole učenika u privredi. Kod sastavljanja nastavnih programa za fizički odgoj radničke omladine postavlja se pitanje kompenzacije putem fizičkog odgoja od eventualnih štetnih posljedica po zdravlje, koje izaziva rad u nekim profesijama. Pored redovnog školovanja učenici u privredi praktično odnosno fizički rade i pripremaju se za svoju struku radeći u radionicama, na radilištima, u prodavaonicama, tvornicama, poduzećima i t. d. Stoga se i program nastave fizičkog odgoja za učenike u privredi treba da u mnogome razlikuje od programa za učenike opće-obrazovnih škola, iako se radi o istim dobnim grupama omladine. Prema tome, da bi se studijski moglo pristupiti izboru gradiva i sredstava za fizički odgoj, bilo je potrebno ispitati život i rad radničke omladine.

Metode rada

Ispitivanja su vršile ekipe, koje su brojile 2 do 3 člana. Članovi ekipa upoznali su se na posebnom seminaru s metodikom i tehnikom ispitivanja, da se dobije jedno-obrazan rad. Tipizirane visinomjere i vage, koji su bili baždareni i stalno kontrolirani, nosile su ekipe sobom. Biometrijske listove ispunjavali su sami ispitanici uz potpis. Ispitivanja su vršena u ovim gradovima: Rijeka, Split, Karlovac, Sisak, Nova Gradiška, Varaždin, Osijek, Zagreb.

Biometrijski list je sadržavao ove rubrike: datum pregleda; dan, mjesec i godinu rođenja; mjesto i kotar rođenja; prezime i ime; spol (muški, ženski); škola (struka); specijalnost; do godine ... živio pretežno (na selu, u gradu); roditelji žive (na selu, u gradu); zvanje oca, bivše-sadašnje; zvanje majke, bivše-sadašnje; koliko braće i sestara imaju: živih, mrtvih; koje je bolesti prebolio (difteriju, šarlah, reumatizam, zaušnjake (mumps), upalu mozga, tuberkulozu, živčane napade; izostaje li često iz škole i posla zbog bolesti; koliko sati spava dnevno; spava li dobro; s koliko osoba spava u sobi; da li stanuje s roditeljima ili drugdje; da li dovoljno jede kod kuće;

vrši li još neke poslove kod kuće poslije rada ili nastave i koje (kopanje, dovoz drva, posao oko blaga u staji i t. d.); nosi li naočale; ima li kakvu manu sluha (naglušost ili slično); jesu li mu curile uši; puši li (koliko cigareta na dan); kojim se sportom bavi redovno-neredovno; zna li plivati; ženske: početak men.: (bolna, bezbolna); gdje boravi između svršenog posla i nastave u školi (kod kuće, na putu, na željezničkoj stanici, na ulici, na sportskom igralištu, u poslu i t. d.); škola (8-12) radnim danom.

Visina i težina. Osim toga izmjerene su za svakog ispitanika: visina (u cm), težina tijela (u kg), uz opasku. Unijeti su naročiti znakovi i pojave, koje bi mogle utjecati bilo na visinu ili težinu učenika, kao na pr.: šepa na jednu nogu, neobično mršav ili neobično debeo, iskrivljena hrptenica i t. d. uz potpis ekipe, koja je vršila pregled.

U prijašnjim našim izlaganjima (1) utvrdili smo uspoređivanjem podataka, da je prema socijalnom porijeklu omladina gradskog porijekla viša i teža od omladine radničkog porijekla. Na treće mjesto dolazi po stepcnu razvoja omladina seljačkog porijekla. Naročito se ta razlika ističe između gradske i seoske omladine učenika u privredi. U istoj radnji zapazili smo razlike u visini i težini učenika u privredi prema geografsko-ekonomskim područjima. Najveću visinu i težinu pokazuje omladina iz područja Splita, zatim Rijeke, pa Zagreba, Karlovca, Osijeka, Varaždina.

Broj ispitanika. Ukupno je ispitano i statistički obrađeno 9930 učenika u privredi, od toga muških 7998, a ženske 1932 iz ovih struka: metalska, elektrotehnička, elektrovezna, građevinska, grafička, koža i guma, tekstilna, prehrambena, kemijska, drvoprerađivačka, brijjačko-vlasuljarska, trgovačka, ugostiteljska, rudari (ostali). U pojedinim strukama je ispitano čitav kolektiv škole, na primjer: Škola učenika u privredi elektrostruke, Zagreb 224 muška, Industrijska škola metalske struke »Joža Vlahović« Zagreb 210 muških, Škola učenika u trgovini, Zagreb, 220 ženskih i 30 muškaraca, Rudarska industrijska škola, Podlabin, 208 muških, Brodograđevna industrijska škola brodogradilišta »3 maj« Rijeka, 478 muških, Ženska tekstilna stručna škola, Split, 338 žena. Industrijska drvena škola Nova Gradiška, 115 muških, Industrijska škola »I. Marinković« kožarska, Karlovac, 60 muških i t. d.

Rezultati

Godine starosti naših ispitanika. Tablica 1 pokazuje, da se donja granica starosti omladine, koja ulazi u industriju, nalazi u 14. godini života, a to odgovara zakonskim propisima o uposlenju omladine u industriji. Ispitivanja B. Kesića (2) su pokazala, da rad djeluje povoljno i stimulatивно na organizam omladinaca bez obzira na to, da li početak rada pada u 14., 15., 16., 17. ili 18. godini života.

Prema godinama starosti najveći broj muških ispitanika nalazimo u dobnim grupama od 15-19 godina. U 14. godini života nalazimo najmanji broj (228), a zatim u 19. godini (635). Pretežan broj ženskih ispitanika nalazimo u dobnim grupama od 15-19 godina. I tu je kao i kod muške omladine najmanji broj u grupi od 14 godina (76), a nešto veći u grupi od 19 godina (146).

Prema tome možemo izvesti zaključak, da početak rada omladine u industriji pada u dobne skupine, koje po svojim fizičkim i psihičkim osobinama mogu da podnesu takvo opterećenje organizma i što se tiče trajanja, i što se tiče intenziteta rada.

Spol. Od 9930 ispitanika 7998 otpada na mušku, a 1932 na žensku omladinu. Na izbor zvanja utječu mnogi faktori kao na primjer oblik i karakter rada, fizičko opterećenje za vrijeme rada, radna sredina, kul-

Tablica I.
Raspodjela ispitanika po dobi

Struka	Ukupno	Muški, godine starosti							Ženske, godine starosti						
		ukupno	14	15	16	17	18	19	ukupno	14	15	16	17	18	19
			14	15	16	17	18	19		14	15	16	17	18	19
Metalska	3733	80	575	985	1102	691	297	3	—	—	1	1	—	—	—
Elektrotehnička	690	16	109	193	189	125	58	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektroveza	203	1	17	49	51	45	25	15	1	1	3	6	4	—	—
Gradevinska	582	42	137	176	143	62	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Grafička	223	1	28	58	54	26	18	38	—	8	11	9	8	2	—
Koža i guma	428	19	82	130	110	68	16	3	—	—	—	1	2	—	—
Tekstilna	1944	31	90	198	149	70	45	1361	66	256	371	371	188	109	—
Prehrambena	208	7	36	56	61	30	9	9	—	3	3	2	1	—	—
Kemijska	29	—	4	5	8	6	1	5	—	—	2	2	—	—	—
Drvo-prerađivačka	956	16	160	275	250	152	102	1	—	—	—	—	—	—	—
Brijačko-vlasuljar	307	12	28	35	23	9	4	196	7	40	61	60	20	8	—
Trgovачka	429	2	9	22	32	54	20	290	2	49	76	93	50	20	—
Ostali	166	1	5	61	55	32	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Ugostiteljska	32	—	—	3	10	2	6	11	—	—	1	3	2	5	—
Ukupno	9930	228	1280	2246	2237	1372	635	1932	76	357	529	548	276	146	

turni razvoj odnosno konzervativnost sredine, i drugi. Zenska omladina u ispitanim gradovima nalazi se u ovim strukama: tekstil 1361, trgovačka 290, vlasuljarska 196, grafička 38, elektroveza 15, ugostiteljska 11 i t. d. Primjetno mali broj žena nalazimo u ugostiteljstvu, trgovačkoj, vlasuljarskoj struci u odnosu na potrebe i karakter rada. Najjače grupacije muške omladine pokazuju se u ovim strukama: metalska 3730 učenika, drvna 955, elektrotehnička 690, tekstilna 583, građevinska 582, koža i guma 425 i t. d.

Tablica 2.

Socijalno porijeklo radničke omladine

Struka	Sveukupno	M u š k i				Ž e n e			
		Ukupno	Građansko	Radničko	Seljačko	Ukupno	Građansko	Radničko	Seljačko
Metalska	3733	3730	349	2130	1251	3	—	1	2
Elektrotehnička	690	690	105	413	172	—	—	—	4
Elektroveza	203	188	35	99	54	15	—	11	—
Građevinska	582	582	27	335	220	—	—	—	—
Grafička	223	185	45	106	34	38	7	30	1
Koža i guma	428	425	15	210	200	3	—	2	1
Tekstilna	1944	583	35	262	286	1361	178	787	396
Prehrambena	208	199	9	126	64	9	—	7	2
Kemijska	29	24	1	17	6	5	—	3	2
Drvo-prerađivačka	956	955	74	508	373	1	—	—	1
Brijačko-vlasuljar	307	111	8	78	25	196	30	129	37
Trgovačka	429	139	16	62	61	290	46	198	46
Ostali	166	166	9	54	103	—	—	—	—
Ugostiteljska	32	21	—	5	16	11	—	6	5
Ukupno	9930	7998	728	4405	2865	1932	261	1174	497
		100	9	55,2	35,8	100	13,5	60,7	25,8

Socijalno porijeklo radničke omladine. Iz naših podataka se vidi, da se radnička omladina u spomenutim gradovima regrutira kao u pravilu od ovih socijalnih grupa u odnosu na zanimanje oca: na prvo mjesto dolaze učenici u privredi od roditelja radničkog porijekla 55,2%, zatim seljačkog porijekla 35,8%, pa građanskog sa 9,0%; to se vidi iz tablice 2. Kod učenica u privredi još jači procenat dolazi na radničko porijeklo 60,7%, zatim na seljačko 25,7%, koje se u odnosu na muškarce smanjuje, dok se građansko porijeklo sa 13,5% osjetljivo povećava.

Ispitanici po strukama. Svaka od priloženih tablica sadržava brojčani pregled ispitanika prema strukama. Vidimo, da je najbrojnija metalska struka sa 3733 učenika u privredi, druga je tekstilna sa 1944 učenika, dolaze drvena sa 956, zatim elektrotehnika sa 690 pa građevinska sa 582, trgovačka sa 429 i t. d.

Izbor profesija ovisi od mnogih faktora. Jedan od značajnih faktora, koji diktira i usmjerava izbor zvanja, je razvoj naše industrije, privrede i trgovine, i to stvara uvjete za školovanje novih kvalificiranih radnika.

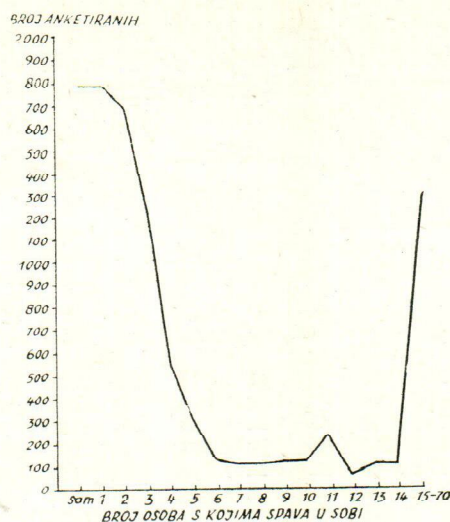
Tablica 3.

Spavanje

Struka	Ukupno	K o l i k o s a t i s p a v a									
		4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Metalska	3733	2	24	219	956	2099	339	80	8	6	
Elektrotehnička	690	1	5	44	206	353	62	17	—	2	
Elektroveza	203	—	—	4	50	130	16	2	1	—	
Građevinska	582	1	15	46	141	282	75	14	4	1	
Grafička	223	—	—	6	39	127	41	9	—	1	
Koža i guma	428	—	4	18	73	248	66	19	—	—	
Tekstilna	1944	2	15	71	451	1030	283	81	4	5	
Prehrambena	208	2	5	27	65	84	20	4	—	1	
Kemijska	29	—	—	—	8	19	1	—	—	1	
Drvo-prerađivačka	956	—	8	37	208	545	132	24	2	—	
Brijačko-vlasuljarska	307	—	—	16	63	147	58	23	—	—	
Trgovačka	429	—	1	24	83	228	80	11	—	2	
Ostali	166	—	—	—	8	155	3	—	—	—	
Ugostiteljska	32	—	—	—	3	21	5	3	—	—	
Muški	7998	8	65	480	2080	4324	833	179	16	13	
Ženske	1932	—	12	32	277	1144	350	108	3	6	
Ukupno	9930	8	77	512	2357	5468	1183	287	19	19	

Režim spavanja. U životu radnog čovjeka spavanje ima mnogostruko značenje. Osobito dolazi do izražaja način spavanja kod radničke omladine, kojoj san treba za normalni biološki razvitak i za odmor. Tablica 3 pokazuje, da 8 ispitanika spava svega po 4 sata, 77 spava 5 sati, 512 ispitanika spava 6 sati, a 2357 ispitanika spava 7 sati, a to nije dovoljno i ne predstavlja ni predviđeni minimum sati spavanja za mladi organizam, koji se nalazi u razvoju. Nedovoljno spavaju uglavnom učenici putnici, koji ne stanuju u mjestu rada i školovanja, te svakog dana

nakon završenog rada i učenja putuju kući i ujutro se vraćaju na posao. Uglavnom se to odnosi na radničku omladinu seljačkog porijekla, koja stanuje uz centar zaposlenja.

Graf. 1

Grafikon 1 pokazuje broj osoba, s kojima učenik u privredi spava u istoj sobi. Anketa iskazuje, da veliki procenat učenika u privredi spava sam, zatim sa jednim, dva, tri, četiri i pet drugova u jednoj sobi. Spavanje u istoj sobi od 6 učenika sve do 70 odnosi se na spavanje u domovima i internatima. U nekim slučajevima kod radničkih i seoskih obitelji s mnogo članova spavaju učenici u privredi i sa 6 do 9 osoba u istoj sobi.

Od 9930 učenika 5295 stanuje kod roditelja, 2600 su podstanari, 1844 stanuju u domovima, a 191 kod poslodavaca. (Vidi tablicu 4.) Veliki procenat radničke omladine iskazan u rubrici »podstanari« stanuje kod svojih rođaka.

Način ishrane. Na pitanje, koje se odnosi na ishranu, učenici u privredi su dali ove odgovore: 7929 učenika hrani se dovoljno po količini i kvaliteti, a 2001 nedovoljno. Odgovor, što smo ga dobili na to pitanje, ima subjektivni karakter i teško je na temelju njega stvarati bilo kakve zaključke. Objektivniji odgovor na to pitanje dobio bi se na pr. razradom težine i visine učenika u odnosu prema godinama starosti. Prema iskazima radničke omladine pretežan broj nedovoljno ishranjenih otpada na učenike, koji se hrane u domovima i menzama, a manji broj na

Tablica 4.

Stanovanje

Struka	Ukupno	G d j e s t a n u j e			
		kod roditelja	podstanar	u domu	kod poslo- davca
Metalska	3733	1964	952	796	21
Elektrotehnička	690	376	106	206	2
Elektroveza	203	63	22	118	—
Građevinska	582	337	168	55	22
Grafička	223	112	25	84	2
Koža i guma	428	199	136	64	29
Tekstilna	1944	1093	548	229	74
Prehrambena	208	119	33	43	13
Kemijska	29	13	12	4	—
Drvo-prerađivačka	956	474	305	157	20
Brijačko-vlasuljarska	307	217	58	25	7
Trgovačka	429	316	62	51	—
Ostali	166	—	166	—	—
Ugostiteljska	32	12	7	12	1
Muški	7998	4023	2183	1630	162
Ženske	1932	1272	417	214	29
Ukupno	9930	5295	2600	1844	191

putnike, koji nemaju tako slabu ishranu već jedu neredovno, neuredno i uglavnom suhu hranu. S druge strane, pregled izjava u vezi s ishranom pokazuje, da se učenici u privredi metalske, drvo-prerađivačke, elektrotehničke, građevinske struke slabije ishranjuju u odnosu na učenike drugih struka, a istog socijalnog porijekla. Ta konstatacija nas navodi na zaključak, ako uzmemo u obzir subjektivno mišljenje učenika tih struka o ishrani, da treba pojedinim strukama prema težini fizičkog napora odrediti količinu kalorija u ishrani i da se problem ishrane ne može generalizirati.

Zaposlenost poslije rada. Kao što smo prije spomenuli, školovanje radničke omladine u odnosu na njihove vršnjake iz opće obrazovnih škola vrši se u dva pravca, t. j. opće i specijalno obrazovanje uz fizički rad u školi, tvornici, poduzeću ili radionici. Prema osnovnom obrazovanju zakon propisuje dva programa nastave za škole i rad učenika u privredi: jedan za učenike u privredi sa završenom 6-godišnjom školom, a drugi za učenike u privredi sa završenom 8-godišnjom školom.

Program za učenike sa završenom 6-godišnjom školom:

Razred	Teoretska nastava	Praktičan rad	Ukupno
I.	21 sat na tjedan	24 sata na tjedan	45 sati na tjedan
II.	18 sati na tjedan	30 sati na tjedan	48 " " "
III.	15 " " "	36 " " "	51 sat na tjedan

Program za učenike sa završenom 8-godišnjom školom:

Razred	Teoretska nastava	Praktičan rad	Ukupno
I.	18 sati na tjedan	27 sati na tjedan	45 sati na tjedan
II.	18 " " "	30 " " "	48 " " "
III.	15 " " "	36 " " "	51 sat na tjedan

Prema priloženom programu školovanja učenici imaju od 7-8 sati nastave i rada na dan. Samo učenici III. razreda rade 3 puta na tjedan 9 sati. Taj omjer između nastave u školi i praktičnog rada potpuno zadovoljava i odgovara sposobnostima organizma omladine od 14-18 godina. Dobar dio škola učenika u privredi je mješovit. Nastava se odvija, zbog pomanjkanja školskog prostora, skoro u većini škola u trećem turnusu, t. j. od 16 sati dalje.

Već sam način školovanja predstavlja određeno opterećenje za mladi organizam, koji se nalazi u razvoju. Stoga je odmor poslije rada i škole prijeko potreban radničkoj omladini, a broj od 2820 učenika, koji rade poslije završenog zakonski propisanog rada, prema 9930 anketiranih ozbiljna je činjenica, koju treba odgovarajućim mjerama suzbiti (tablica 5.).

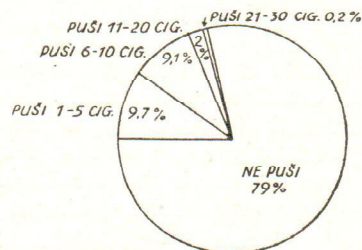
Radnička omladina po završenoj školi i radu bavi se ovim poslovima (muškarci): cijepa, pili i vozi drva, kopa, kosi, kalami lozu, nosi vodu, hrani i čuva stoku, kopa kukuruz, radi u bašči, bere travu, radi domaćinske poslove, radi privatne poslove iz svoje struke, radi kod majstora. Ženska radnička omladina nakon završenog posla obavlja pretežno poslove u kućanstvu kao što su: pranje rublja, kuhinjskog suda i poda, sprema sobe, donosi vodu, cijepa drva, pomaže u kućanstvu.

Od anketirane muške omladine najviše rade poslije završenog redovnog rada učenici u privredi seljačkog porijekla, i to metalske i drvno-prerađivačke struke, a od žena tekstilna i trgovačka struka. Pretežan dio prekovremenog rada odnosi se na kućne poslove, a mali broj radi prekovremeno u svojoj struci, i to uglavnom žene tekstilne struke (krojačice), koje šivaju kod kuće i pletu.

Tablica 5.
Zaposlenost poslije rada

Struka	Ukupno	Da	Ne
Metalska	3733	1115	2618
Elektrotehnička	690	166	524
Elektroveza	203	45	158
Građevinska	582	96	486
Grafička	223	38	185
Koža i guma	428	83	345
Tekstilna	1944	729	1215
Prehrambena	208	52	156
Kemijska	29	8	21
Drvo-prerađivačka	956	213	743
Brijačko-vlasuljarska	307	64	243
Trgovačka	429	181	248
Ostali	166	17	149
Ugostiteljska	32	13	19
Ukupno	9930	2820	7110

Pušenje. 2092 učenika puše od 1–30 cigareta na dan. Najveći broj, 967, puši od 1–5 cigareta, 907 puši 6–10 cigareta, zatim 201 od 11–20 cigareta i 17 od 21–30 cigareta. Procenat od 79% nepušača prema 21% pušača pokazuje stanje, koje zadovoljava. (Grafikon 2).

Graf. 2

Nismo mogli zapaziti, da pripadnici neke struke odskaču u procentu pušača prema drugim strukama. Pretežno su pušači muškarci, a žene se nalaze u veoma rijetkim slučajevima.

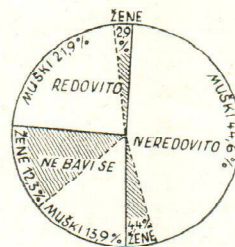
Sportska aktivnost. Tjelesno vježbanje utječe povoljno na opći odgoj radničke omladine, a posebno značenje ima za njezin pravilan fizički razvoj. Osim toga sport je značajan faktor za učvršćivanje zdravlja i

stjecanje higijenskih navika, za odmor i razonodu omladine, te igra veliku ulogu u društvenom životu radničke omladine.

Kao redovno bavljenje sportom uzeli smo sistematski, metodski rad, koji se odvija barem 2 puta na tjedan u trajanju od 1–2 sata pod stručnim vodstvom sportskog instruktora – trenera ili nastavnika.

U rubriku »neredovito« unijeli smo sportsku aktivnost radničke omladine, što se odvija od vremena na vrijeme, nesistematski, bez pedagoškog vodstva i nadzora.

Anketom smo utvrdili velike manjkavosti u fizičkom odgoju radničke omladine. Razlozi tome su različiti: negdje prezaposlenost, pomanjkanje kulture u tom smislu zbog nedostatka redovne nastave fizičkog odgoja u nekim školama učenika u privredi, nezainteresiranost, materijalna nemogućnost i dr. Broj od 2599, koji se uopće ne bave sportom, predstavlja preko $\frac{1}{4}$ ukupnog broja anketirane omladine. Ako k tome dodamo 4874, koji se neredovno bave sportom, onda to povećava i oštro ističe pitanje redovnog fizičkog odgoja radničke omladine, kojoj je taj odgoj prijeko potreban.

Graf. 3

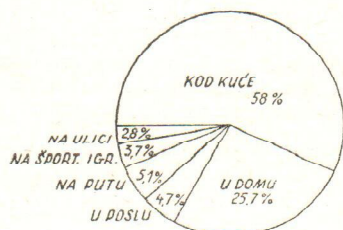
Upadljiva je činjenica, što se vidi iz grafikona, da se relativno mali broj (709) žena što redovno, što neredovno bavi sportom u odnosu na muškarce (6622), iako se radi o istoj razvojnoj dobi i istom zaposlenju. Još jače ta konstatacija odskače, kad pogledamo rubriku »ne bavi se«, u kojoj vidimo, da se skoro jednaki broj muškaraca (iako anketiranih muškaraca ima skoro 4 puta više od žena) i žena ne bave sa sportom.

Najveći procenat bavi se nogometom, zatim gimnastikom u DTO »Partizan«, pa odbojkom i t. d.

Napominjemo, da su u nastavnim planovima i programima za škole učenika u privredi predviđena 2 sata nastave fizičkog odgoja na tjedan.

Znanje plivanja. 1466 neplivača, od toga 716 muških i 550 ženskih, na 9930 – iako se radi o gradovima, koji se nalaze uz obale rijeka i mora – potvrđuje konstataciju o nedovoljnom fizičkom obrazovanju radničke omladine, jer u tim godinama omladina treba da ovlada vještinom plivanja. Držimo, da taj procenat neplivača potječe od omladine, koja dolazi iz krajeva, u kojima nije imala prilike da nauči plivati.

Boravak poslije završenog rada. Podaci iz priloženog grafikona (4) govore nam, da radnička omladina nakon završenog posla boravi i provodi svoje slobodno vrijeme uglavnom u zatvorenim prostorijama: kod kuće 5795, u domovima 2665, u poslu 454, na putu 491, a svega 353 na sportskim igralištima i 272 na ulici. Razlozi za to su mnogi, a uglavnom se radi i o pomanjkanju slobodnog vremena za odlazak u prirodu i na sportska igrališta radi odmora, jer rad i škola uglavnom završavaju navečer. Vrijedno bi bilo posebno obraditi, kako omladina provodi to vrijeme, da li čita ili se bavi glazbom ili nekom drugom aktivnošću za odmor.

Graf. 4

Zaključak

U tabelarnim pregledima i grafikonima iznijeli smo nekoliko pitanja, koja se odnose na život i rad naše radničke omladine. Neki podaci pokazuju, da su potrebne akcije za otklanjanje štetnih posljedica od nekih nepravilnosti i neprirodnosti u životu radničke omladine. Iz navedenog možemo izvesti nekoliko zaključaka:

1. Omjer između rada i učenja zakonom je propisan i on potpuno odgovara psihičkim i fizičkim mogućnostima razvojne dobi radničke omladine.
2. Treba uvesti, kako je to i nastavnim planovima predviđeno, redovnu nastavu fizičkog odgoja i u one škole učenika u privredi, koje ju iz kojekakvih razloga nemaju.
3. Treba osigurati vrijeme za odmor i rekreaciju radničke omladine, i u tu svrhu razraditi zgodan raspored nastave i rada, koji omogućava omladini potreban odmor, zabavu i osvježenje.
4. Kanalizirati društveni život i djelatnost radničke omladine kroz organizirani rad, koji će imati željeni efekt u odgojnom smislu.

Iz podataka različitih ispitivanja vidi se razlika u razvoju između radničke, srednjoškolske i seoske omladine. Te razlike se pokazuju iz ovih razloga:

1. socijalno porijeklo,
2. specifični dnevni režim života,
3. fizičko opterećenje zbog rada,
4. posebni higijenski uvjeti rada.

Vanjski faktori, kao geografske i klimatske prilike, način života, socijalne i ekonomske okolnosti, higijenski uvjeti, lična higijena, ishrana, rani početak manualnog rada, fizički odgoj imaju veliki odraz i čine razlike u razvoju omladine. Te razlike i utjecaji očito se zapažaju pri isporidivanju gradske, radničke i seoske omladine.

Literatura

1. *Mihovilović, M.*: Dobne skupine učenika, njihove karakteristike i primjena sredstava fizičkog odgoja, Journées Internationales des études bio-psychopedagogiques sur l'éducation physique, le sport et l'assistance sanitaire scolaire, Napoli, December 3-10, 1955.
2. *Kesić, B.*: Arh. hig. rada. 1 (1950) 128.

Summary

SOME OBSERVATIONS ON THE LIFE OF WORKING YOUTH

In order to improve programmes for the physical education and recreation of working youth, a survey was made of 9930 apprentices. A special questionnaire was used. The statistical evaluation of the material obtained was carried out as regards the following data: age, sex, height, weight, social origin, profession, nutrition, sleep, occupation after work, smoking, sport, swimming and sejour in free time. On the basis of these investigations the following conclusions and suggestions have been made:

1. The proportion between work and learning as prescribed by the law fully corresponds with the psychical and physical capacity of working youth.
2. Regular physical education as planned in training programmes should be introduced in all the schools for apprentices.
3. Time for rest and recreation of working youth should be secured by suitably arranged time-tables.
4. Social life and activity of working youth should be canalized by an organized effort to obtain the desired educational effect.

Some further investigations made in this connection have revealed differences in the development of working youth, of the youth in secondary schools, and of peasant youth.

*The Institute for Physical Education,
Zagreb*

*Received for publication
November 18, 1956*